

LIETUVOS RESPUBLIKOS
NETAURIŲJŲ METALŲ LAUŽO IR ATLIEKŲ SUPIRKIMO ĮSTATYMO NR. IX-565
3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos netauriųjų metalų laužo ir atliekų supirkimo įstatymo Nr. IX-565 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas – atsisakyti perteklinės nuostatos supirkėjui teikti Lietuvos statistikos departamentui (toliau – Departamentui) informaciją apie supirktą ir realizuotą netauriųjų metalų laužą ir atliekas.

Įstatymo projekto parengimą paskatino siekis gerinti verslo aplinką, atsisakant perteklinio reguliavimo ir mažinant ūkio subjektams administracinę naštą.

Departamentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos netauriųjų metalų laužo ir atliekų supirkimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 7 punktu, renka statistinius duomenis apie juodųjų ir spalvotųjų metalų laužą ir rengia bei skelbia atitinkamą statistinę informaciją. Lietuvoje, vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 7 straipsnio 1 dalimi, taip pat veikia Vieninga gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinė sistema (toliau – GPAIS), kurios funkcijos apima ataskaitų ir kitų dokumentų pateikimo, ataskaitų tikrinimo, duomenų analizės ir apdorojimo bei kitus procesus. Įvertinus Departamento ir GPAIS renkamus duomenis, nustatyta, kad nors duomenys grupuojami skirtingai, daugeliu atvejų renkama ta pati informacija.

Departamento renkami duomenys (suvestiniai statistiniai rodikliai) grupuojami pagal 10 metalų rūšių ir klasifikuojami pagal metalų laužo kodus pagal Kombinuotąją nomenklatūrą, patvirtintą 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo su visais pakeitimais (toliau – Kombinuotoji nomenklatūra). GPAIS atliekų apskaita vykdoma pagal 6 ženklų atliekų kodus, kurių sąrašas nustatytas 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimu 2014/955/ES, kuriuo iš dalies keičiamos Sprendimo 2000/532/EB nuostatos dėl atliekų sąrašo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB ir perkeltas į Atliekų tvarkymo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 “Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo”. GPAIS duomenys apie atliekas taip pat yra klasifikuojami pagal 2002 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) 2150/2002 dėl atliekų statistikos (toliau – Reglamentas Nr. 2150/2002) nustatytus jų kodus, suskirstytus į statistinį klasifikatorių pagal atliekos pobūdį / rūšį / savybes.

Palyginus Departamento ir GPAIS renkamus duomenis pagal atskiras metalų laužo rūšis, nustatyta, kad:

1. Departamentas ir GPAIS informaciją apie alavo, aliuminio, cinko ir švino atliekas renka atskirais kodais, tai yra pateikiama informacija apie kiekvienos iš nurodytų rūšių metalo atliekas atskirai.

2. Duomenys apie plieno, vario, bronzos ir žalvario atliekas GPAIS yra agreguoti, tai yra atliekų kodai apima kelias metalų rūšis. Pavyzdžiui, varis, bronzos ir žalvaris yra apjungti bendru atliekos kodu (170401), plienas kartu su geležimi (atliekos kodas 170405).

3. Keturi ir nikelis nėra išskirti, tai yra jų apskaita vykdoma pagal bendrus juodųjų (191202) ir spalvotųjų (191203) metalų atliekų kodus. Vertinant šių metalų išskyrimo svarbą, atkreiptinas dėmesys į nedidelius šių metalų laužo rūšių susidarymo kiekius. Pagal Departamento pateiktus Metalų laužo ataskaitos duomenis 2020 m. keturi susidarė 0,72 proc. nuo viso susidariusio juodųjų metalų laužo, o nikelis – 0,07 proc. nuo viso spalvotųjų metalų laužo.

Pažymėtina, kad didžioji dalis Lietuvos rinkoje susidarančių metalų atliekų yra eksportuojama. GPAIS duomenimis 2021 m. Lietuvoje surinktos ir susidariusios metalų atliekos buvo sutvarkytos šiais būdais: apie 5% perdirbta Lietuvoje, apie 83% išvežta (eksportuota), likusi dalis (apie 12%) buvo

apdorota ir sutvarkyta kaip kitų rūšių atliekos arba liko nesutvarkyta. Praėjusiais metais į Lietuvą buvo įvežta (importuota) apie 590 tūkst. tonų metalų atliekų, iš kurių apie 4% perdirbta Lietuvoje, apie 89% buvo išvežta (eksportuota). 2021 m. metalų atliekas Lietuvoje perdirbo, tai yra iš metalų atliekų pagamino produktus, žymimus Kombinuotosios nomenklatūros kodu 7204 „Juodųjų metalų atliekos ir laužas; geležies arba plieno laužo liejiniai, perlydyti“, 9 atliekų tvarkytojai. Kaip matyti iš pateiktų duomenų Lietuvoje metalų atliekų perdirbimo pajėgumai nėra dideli ir statistinės metalų laužo informacijos poreikį gali patenkinti vien tik GPAIS renkami duomenys, kurių suvestinės pagal atliekų kodus yra viešai prieinamos Aplinkos apsaugos agentūros (toliau – Agentūra) interneto puslapyje.

Papildomai pažymėtina, kad atskirų ataskaitų apie metalų laužą ir atliekas, teikiamų Lietuvos ar tarptautinėms institucijoms, nėra. Duomenys apie metalų atliekas (pagal skyrius - Juodųjų metalų atliekos (06.1), Spalvotųjų metalų atliekos (06.2) ir Mišrios juodųjų ir spalvotųjų metalų atliekos (06.3)) teikiami Europos Sąjungos statistikos tarnybai (Eurostatas) bendroje atliekų ataskaitoje pagal Reglamentą Nr. 2150/2002 apie atliekų susidarymą ir tvarkymą. Šiai ataskaitai rengti Agentūra duomenis ima tik iš GPAIS vykdomos atliekų apskaitos duomenų, tai yra Departamento surinkti duomenys apie metalų atliekas nėra naudojami. Tuo tarpu, Departamento metalų laužo statistinių duomenų rinkimas Europos Sąjungos teisės aktais nėra reglamentuotas. Departamento renkamai informacijai apie metalų laužą konkretūs panaudojimo tikslai nėra nustatyti, tai yra ši informacija naudojama bendriems informaciniais poreikiams, kuriuos gali padengti GPAIS vykdomos apskaitos duomenys.

Svarbu pažymėti, kad skirtingos institucijos neturėtų rinkti perteklinių duomenų iš verslo atstovų, nes verslo subjektams tai sukelia papildomus administracinius kaštus. 2021 metų pabaigoje vykdytos apklausos¹ duomenimis, iš 44,9% (452 vnt.) iš 1006 apklaustųjų respondentų (įmonių) teigia susidūrę su teisės aktuose nustatytais reikalavimais pateikti tą pačią informaciją skirtingoms institucijoms. Be to, Europos statistikos praktikos kodeksas² numato, kad statistinės atskaitomybės našta turėtų būti proporcinga naudotojų poreikiams ir ji neturėtų būti pernelyg didelė respondentams. Taigi, šiame kontekste pažymėtina, kad atsisakymas nuostatos teikti Departamentui duomenis apie supirktą ir realizuotą netauriųjų metalų laužą ir atliekas, leistų sumažinti ir administracinę naštą.

Atsižvelgiant į nurodytus argumentus teikiamo Įstatymo projekto iniciatorių manymu yra poreikis atsisakyti perteklinės nuostatos supirkėjams (respondentams) teikti Departamentui informaciją apie supirktą ir realizuotą netauriųjų metalų laužą ir atliekas.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos Verslo aplinkos departamento (direktorius – Tomas Urban, tel. 8 706 64 867, el. p. tomas.urban@eimin.lt) Verslo politikos skyriaus patarėja Inga Burlėgienė (tel. 8 645 58 539, el. p. inga.burlegiene@eimin.lt) ir vyriausioji specialistė Nora Mikalauskaitė (tel. 8 606 36 792, el. p. nora.mikalauskaite@eimin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptariamai teisiniai santykiai

Šiuo metu galiojančios Netauriųjų metalų laužo ir atliekų supirkimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 7 punkto nuostatos numato supirkėjui (juridiniams asmenims superkantiems ir (ar) realizuojantiems juodųjų arba spalvotųjų metalų laužą ir jų atliekas) prievolę teikti informaciją apie supirktą ir realizuotą netauriųjų metalų laužą ir atliekas Departamentui, kuris nustatyta tvarka renka statistinius duomenis apie juodųjų (plieno ir ketaus) ir spalvotųjų (vario, bronzos, žalvario, aliuminio, švino, cinko, alavo, nikelio) metalų laužą pagal statistinę Metalų laužo ataskaitą MI-05 (metinė) bei rengia ir skelbia atitinkamą statistinę informaciją.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

¹ Ūkio subjektų priežiūros institucijų veiklos vertinimo apklausos ataskaita, 2021 m.

² Europos statistikos praktikos kodekso, priimto Europos statistikos sistemos komiteto 2017 m. lapkričio 16 d., 9 principas

Istatymo projektu siūloma pripažinti netekusiu galios Netauriųjų metalų laužo ir atliekų supirkimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 7 punktą, atsisakant prievolės supirkėjui teikti Departamentui informaciją apie supirktą ir realizuotą netauriųjų metalų laužą ir atliekas.

Istatymo projektu siūlomas pakeitimas leistų išvengti duomenų rinkimo kartojo, taip sumažinti administracinę naštą supirkėjams (respondentams), kurių šiuo metu yra apie 220, sutaupant jiems laiko ir administracinius kaštus.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsniu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nėra atliekamas. Priėmus įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Įstatymo projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Galima priimto įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektų priėmimas neturės neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, priešingai – leis atsisakyti perteklinės nuostatos verslo subjektams teikti Departamentui informaciją apie supirktą ir realizuotą netauriųjų metalų laužą ir atliekas.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams?

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, reikės pakeisti Netauriųjų metalų laužo ir atliekų apskaitos ir saugojimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2010 m. rugsėjo 6 d. įsakymu Nr. 4-678 „Dėl Netauriųjų metalų laužo ir atliekų apskaitos ir saugojimo taisyklių ir Netauriųjų metalų laužo ir atliekų supirkimo vietų įrengimo reikalavimų patvirtinimo“ ir pripažinti netekusiu galios Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2021 m. gruodžio 8 d. įsakymą Nr. DĮ-326 "Dėl Metalų laužo statistinės ataskaitos MI-05 (metinės) statistinio formuliario patvirtinimo".

10. Įstatymo projekto atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus. Įstatymo projekte nepateikiama naujų sąvokų ir sąvokas įvardijančių terminų, todėl jie nevertintini Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai

Priėmus Įstatymo projektą įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įstatymo projektui įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės, priešingai – bus galima kasmet sutaupyti 11,4 tūkst. Eurų³ lėšų, reikalingų statistiniam tyrimui atlikti.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo negauta.

15. Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia jam įtraukti į kompiuterinę sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc: „atliekos“, „metalo laužas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

---

³ Oficialiosios statistikos 2022 metų programos I dalis, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1K-451